

'veure', 'espïar'. Ja hi caigueren Spitzer, *NpbMgn.*, 1913, 171, en seguiment de M-Lübke (*REW*, 5102); però ja se'n reia discretament Tallgren, *NpbMgn.*, 1912, 217 —posant-hi un (!)— i *NpbMgn.*, 1914, p. 67: «est-ce vraiment un petit germe flamand qu'il faut aller trouver sous ces mots cat. et provençaux? j'ai toute la peine du monde à le croire»; ja ho retirà el mateix Spitzer el 1921 en *LexikK*, 89-90; però ara, fugint del foc cau en les brases de desplegar un immens poti-poti de mots heterogenis, per acabar caient en una altra aberració germànica, inspirant-se en un dels llibrescos tempteigs de Bruch (*ZRPh*. xxxix, 201-2), que vol fer venir el fr. ant. i dial. *luquenne*, *lucane*, *lucarne*, 'finestra de les golfes, claraboia', d'un imaginari mot francès *LŪK fundat només en el neerl. mod. *luik* (al. mod. *luke*) 'escotilla, batiport' oberdeutsch *lauch* 'trapa', 'obertura per a llum en un graner'; d'aquell s'hauria extret regressivament prov. *lucado*, cat. *llucada* i *llucar* 'mirar', a base de 'mirar per una finestra'. Massa seriosament s'ho pren Moll (*AORBB* III, 11), posant sota l'epígraf de l'hipotètic i inversemblant francès *LŪK, si bé «sense donar com a definitiva etimologia», tot el grup del nostre *llucar* 'mirar', 'treure rebrotos les plantes', amb *llucada*, *lluc* etc.; i per acabar-ho d'embolicar hi barreja l'arabisme *lluquet* 'tira de matèria inflamable' i un fantàstic val. *llucà* 'lluinyà'. Escombrem una mica aquest munt de runa, remetent a l'article *LLUQUET*, i eliminant aqueix inexistent adjectiu valencià, que funda només en el ³⁰ detestable dicc. de MGadea, on hi ha un vague «*llucà*, *-ana*: lejano, tardío, por venir». Aquest no és més que un malentès de males edicions dels valencians Jaume Roig i Roís de Corella, on es va imprimir *lucana* per *luçana*, *loçana* (= cast. *lozana* 'ufanosa', ³⁵ 'calenta, moguda, lasciva') en les frases «dormir / ab ses *loçanes* / parroquianes» i «una tan *loçana* e homil reverència»; en altres contemporanis (Francesc Oliver) i en altres eds. de Roig i de Corella apareix *luçà*, *luçana* (veg. *AlcM*, s. v. *loçà*), i en algunes hi oblidaren la cedilla. MGadea s'orientava pel ll. *lucanus*, *-ana*, *-anum*, 'crepuscular' (aplicat a l'estrella Venus vespertina, d'on, en baix llatí, 'tardà'), suposant potser que les *luçanes* de JRoig hi anaven a entrada de fosc (!) i per això hi afegí ⁴⁵ una locució «a la *llucana*: muy tarde, o tardío». — ² Cf. el que he dit de *cuca* en el vol. II, 1077b49. El fet de dir primer que és un proverbi «del bon vi» fa creure que en el primer membre es tracta de *beure* i no de *veure*, i que per tant cal esmenar-hi ⁵⁰ *veu* en *beu*; encara que es pogués argüir que la idea va canviant; de tota manera la idea del primer vers queda nebulosa si hi deixem *veu*, i en particular «sobre tot» del darrer membre comprova que ja s'ha parlat de *beure* en el primer, i em sembla ⁵⁵ assegurar l'esmena que he suggerit. Per desgràcia, no puc comprovar-ho en el ms., ni en edició fidedigna. He donat aquest text segons la cita que en fa el *DBal.*, s. v. *cuca*, citant «*Terç*, 112» (però no és en el cap. 112 de l'ed. del *Terç* en *NCl.*); també cita ⁶⁰

vagament del *Terç* l'*AlcM* (s. v. *all-*) «qui ben veu bé *alluca*» (definint 'distingir bé amb la vista'), sense dir d'on ho treu. Que en conjunt la cita és correcta ja resulta de l'estructura mètrica i de les rimes. De tota manera no sembla que això siguin versos d'un dels poemes perduts d'Eiximenis, que ell prosificà després, sinó potser un proverbi real que corria llavors, de tipus goliàrdic, entre adoradors de la «dive bouteille», i versificat per un d'aquests o pel poble. — ³ Quelcom més encara en Dauzat, *Rom.* XLVIII, 407-9; Spitzer, *Litbl.* xv, 125; Tilander, *Rom.* LII, 487-8. — ⁴ Fi S. XII, Gavallda, cf. Jeanroy, *Hist. Litt. des Troub.* I, 768. — ⁵ Els estudiosos de l'italià consideren que *luccicare* és una renovació secundària, afectiva, dels antics *lucciare* [S. xv] i *lucciolare*, car per més que ja hi hagi un cas de *luccicare* en el comentarista Buti, que és del S. XIV, la *cci* geminada (cf. *lucere* 'lluïr', *macerare*, *dicendo* etc.) solament es justifica davant la semi-consonant -I- (*laccio*, *cacciare* etc.); per tant *lucciare* és metaplasm de *lucere* (present *luccia*, *luccio* etc.), i *luccicare* és una espècie de «diminutiu verbal» de *lucciare*, igual que *lucciolare*. — ⁶ La contracció de *FIGICARE* en **FICCARE* és un cas rar, i solament possible perquè hi ha -Ġ- palatal a davant, so dèbil que facilitava una antiga contracció. La C era un so ferm que havia de retardar, fins en francès, una síncope antiga, fins que ja la -C- s'havia sonoritzat (cf. *charger*, *bouger*, *ronger*, *manger*, *plonger* etc., i no diguem en cat.-occità!). — ⁷ En la versió de St. Mateu *galukun* tradueix ἡσπαλιαντο 'els guardes s'asseguraren del sepulcre de Crist', 'el salvaguardaven' (xxvii, 66); en la de St. Lluc els apòstols pescadors *galukun* 'agafen (peix)' (g. *manageins fiske filu* = πλῆθος ἰχθύων πολύ); *uslukan* és 'desembeinar (l'espasa)' a tots els evangelis. — ⁸ Cf. W. Sanders, «*Glück*: zur Herkunft und Bedtgs.-entwicklung eines mittelalterlichen Schicksals begriffs», 1965. ⁹ Benasc *lucana* 'claraboia d'accés a la teulada' (1965; Ferraz, 73; BDC vi, 22), Boí id. (Krüger, *Hochpyr.* A I, 139; II, 291); Sort id. «obertura al llosat per pujar-hi en cas de foc o reparacions, però sempre tancada amb lloses o teules», *Dicc. de Dial.* de l'IEC (1932; BDC xx).

Lluçar, ross. 'llampegar', V. *llossar* *Llucaret*, *-reta*, V. *luer* *Llucaró* (VCatalà), mal escrit per *lloqueró*, derivat del castellanisme *lloco* (LOCO) *Lluçàs*, V. *Lluçars* (LLOSSAR) *Llucateu*, V. *lloqueteu* *Lluçajar* ross. 'llampegar', V. *llossar* *Llucena*: no hi ha cap raó per suposar un estranyíssim *LUCIĒNA (prejudici de MzPi.): té à arabitzant per -ANA, però és probable que no tingui res a veure amb LUCIUS (*EntreDL* I, 54, veg.) *Llúcera*, *llucet*, V. *lluç* *Llucet* ross. 'llampec', V. *llossar*

El nom de dona és *Llúcia* i de cap manera *Llúcia*; potser tolerable com a vulgarisme estrictament mallorquí, però, i no invitó els bons patriotes de Mallorca a reflexionar que en afavorir aquest vulgarisme local (com-